

A photograph of Boris Mikšić, a man with grey hair and glasses, wearing a dark suit and a red tie, sitting in a patterned armchair. He is smiling slightly and looking towards the camera. The background shows a patterned sofa and a wooden cabinet with some items on it.

Osim biznisom, Boris Mikšić bavi se i istraživanjem te je vlasnik dvadeset patenata u SAD-u

HRVATSKI SAN AMERICKOG BIZNISMENA

Od zelene karte do crvenog ferrarija

Boris Mikšić, vlasnik tvrtke Cortec iz Minnesote, koji će kao 'dečko s Trešnjevke' ući u izbornu utrku za predsjednika Hrvatske, otkriva da je prije 30 godina u 'obećanu zemlju' stigao s 37 dolara u džepu dok danas vodi poslove sa svoje jahte s bilo koje točke na svijetu

Na rođendanskoj proslavi predsjednika Franje Tuđmana, 1993. (sasvim gore). S hrvatskim predsjednikom Stjepanom Mesićem (gore). Boris i Evonne Mikšić za susreta s bivšim slovenskim predsjednikom dr. Janezom Drnovšekom (dolje)

Na svojoj 18-metarskoj jahti Saga II.

Uz ferrari, u Mikšićevoj garaži danas su tri rolls roycea, jaguar, volvo, audi...

Radio sam danonoćno, ne primjećujući da s pone što me vežu sa suprugom postaju sve tanje. Na kraju nam se brak raspao

Mikšićev dom u kolonijalnom stilu u St. Paulu

Napisala Tanja Vučićević
Snimci: Ivan Posavec i privatni album

Ugledati 1968. crveni *ferrari* na staroj samoborskoj cesti bilo je jednako vjerojatno kao i vidjeti ličkog medvjeda na istoj lokaciji. A mogućnost da se momak iz zagrebačke radničke četvrti Trešnjevka te godine provoza istim automobilom, sprijatelji s njegovim vlasnicima i zahvaljujući njima skrasi u Americi, bilaje ravna nuli. Pa ipak, jednom se dečku s Trešnjevke dogodilo baš to. I mnogo više: zahvaljujući vožnji u *crvenom ferrariju* prije trideset i pet godina, on danas u svojoj garaži ima tri *rolls roycea*, *ja guar*, *volvo cross country*, *audi*. *Iferrari*, dakako. Tako, naime, počinje priča o tome kako je Boris Miškić, 55-godišnji poduzetnik iz St. Paula, glavnog grada američke savezne države Minnesota, osnovao tvrtku Cortec koja zahvaljujući njegovom izumu, ekološki razgrađivim sredstvima protiv korozije, posluje u sedamdesetak zemalja svijeta. Nakon što je stvorio u svjetskim mjerilima respektabilnu tvrtku, odlučio je postati političar. Ali ne američki, nego hrvatski. Iako na lanskim izborima, kao nezavisni kandidat u rodnom Zagrebu i u Karlovcu, odakle su mu roditelji, nije uspio ući u Sabor, nije odustao: upravo je najavio da će ponovno ući u izbornu bitku, ovaj put za predsjednika države.

- U predizbornoj kampanji za ulazak u Sabor građanima sam obećavao da ću ih, ako me izaberu, zastupati besplatno. To nije bio predizborni blef. Radio bih bez plaće, jer novca imam dovoljno. Ono što me nagnalo da se kandidiram, i onda i sad, nema veze sa željom za stjecanjem moći i žudnjom za slavom, što često motivira političare. Sve to ionako imam. Na kandidaturu me nagnao crveni *ferrari* s početka priče. Taj automobil mi je život, na najbolji mogući, način okrenuo naglavce. Simbol je svega što sam postigao. Nadam se da ću, nađem li se u položaju da u Hrvatskoj donosim odluke, posebno u području gospodarstva i financija, i drugima pomoći da im se dogodi "*crveni ferrari*". To mi je bio i ostao cilj. Želim svojoj domovini nešto dati, ne misleći da išta trebam dobiti zauzvrat, ma kako to god zvučalo "potrošeno" - govori 55-godišnji Boris Mikšić u svojem zagrebačkom domu na Zelengaju.

Uspješan poslovni čovjek prisjeća se kako je 1968., kao student druge godine na zagrebačkom Strojarskom fakultetu, autostopirao vraćajući se s planinarenja u Zagreb. Zaustavio se danas već čuveni, *crveni ferrari*. Vedar, mladi bračni par, Dick i Margie Singer, povezli su njega i njegovu djevojku i tijekom te kratke vožnje tako se sprijateljili da su nastavili održavati kontakte idućih šest godina. Čim je diplomirao, Boris Mikšić je, zahvaljujući garantnom pismu svojih američkih znanaca, 1974. došao u New York. S njim je bila i njegova trudna supruga Olga, studentica povijesti umjetnosti i talijanskog jezika, kojom se oženio te godine. U Americu su stigli s 37 dolara uštedevine.

- Otišao sam znajući da me u Jugoslaviji ne čeka blistava budućnost. Moji roditelji su se 1948., neposredno prije mog rođenja, preselili iz Karlovca u Zagreb jer je moj ocu, bivšem domobranskom pilotu, bilo lakše početi iznova u sredini u kojoj ga nisu poznavali. Moje uspomene iz djetinjstva svode se na malu podstanarsku sobu na Trešnjevci, u kojoj smo svi troje spavali, kuhali i prali se. Kad mi je bilo 17 godina, tata je postao knjigovoda u jednoj zagrebačkoj građevinskoj tvrtki. Preselili smo se u bolji stan u Krajiškoj ulici, nismo oskudjivali, no bilo je jasno da će me očeva "stigma" pratiti gdje god u bivšoj državi pokušam naći posao. Jednostavno, morao sam otići - priča Boris Mikšić.

Pripovijest o tome kako je od imigranta dogurao do predsjednika uprave i vlasnika tvrtke, mogla bi biti predložak za film. Knjigu o tome, "Američki san dečka s Trešnjevke", poduzetnik je napisao 1996. u suradnji s književnicom Ljiljanom Ščurić. U New Yorku je isprva, kao i mnogi "ilegalci", prao podove u restoranima brze hrane. Bolji posao i "zelenu kartu" dobio je zahvaljujući preporuci Dicka i Margie Singer: njihov poznanik iz tvrtke Northen Instruments u Minneapolisu, Borisu je dao priliku da pokaže što zna. Zaposlili su ga, doduše, kao inženjera kemije, što mu nije struka. U rekordnom je roku ovladao novim područjem, a to mu je poslije dobro došlo.

Sudska tužba

- Veoma sam se razočarao na tom radnom mjestu. U Northen Instruments više se pričalo o novim projektima nego što se radilo. Znao sam da moram pronaći drugi posao, ali ga nije bilo: Ameriku je pogodila recesija. Na kraju sam, htio-ne htio, morao osnovati vlastitu Tvrtku i pokušati naći kupce za svoju inovaciju u kojoj sam spojio znanje iz strojarstva i iz kemije: ekološki prihvatljiva sredstva protiv korozije, za što na mojem bivšem radnom mjestu nisu imali sluha - govori.

U banci je založio malu, nedovršenu, kuću u St. Paulu pa se s obitelji, suprugom Olgom, kćeri Evonne i tek rođenim sinom Paulom, preselio na farmu nedaleko od St. Paula, glavnoga grada Minnesote, dok se kuća ne dovrši.

Ondje je u listopadu 1977., s 40.000 dolara, osnovao tvrtku Cortec. Bivša ga je tvrtka tužila sudu: optužili su ga da je iskoristio njihove tehnološke podatke i odavao poslovne tajne, no Boris Mikšić dobio je spor, dokazavši kako je izum za koji su u bivšoj tvrtki iznenada pokazali interes, doista njegov.

- Deset godina radio sam danonoćno, ne primjećujući kako spona što vežu moju suprugu Olgu i mene postaju sve tanje. Da stvar bude gora, 1984. morao sam prodati Cortec jer smo se prebrzo širili. Nagomilali su se dugovi dobavljačima, kupci nisu plaćali na vrijeme, a banka me više nije htjela podupirati. Ne veli se uzalud da nesreća ne dolazi sama: na kraju sam ostao i bez braka i bez tvrtke.

Novac koji je dobio prodajom Corteca, mudro je ulagao na burzi. Poslije četiri godine, 1988., uspio je otkupiti tvrtku koju je stvorio jer novi vlasnici nisu znali njome upravljati. Svoj brak, međutim, nije mogao spasiti. Ni on niti njegova supruga nisu mogli premostiti nedostatak komunikacije i otuđenost. Prestali su se voljeti, priznaje. Razveli su se 1991.

- Vjerojatno vas sad zanima kad ja ulazim u Borisov život - kaže poduzetnikova druga supruga Anne, 45-godišnja Amerikanka talijanskog podrijetla. - Upoznali smo se prije petnaest godina, kad sam iz Cortecove podružnice u Pittsburgu, gdje sam rođena i gdje sam diplomirala ekonomiju, menadžment i marketing, prešla u centralu u St. Paulu. Tada smo oboje bili u braku,

Prije tri godine Boris je proglašen poduzetnikom godine u državi Minnesota, a na dodjelu nagrade iz Zagreba su mu stigli roditelji, Stjepan i Nina Mikšić (gore). Na proslavi mature kćeri Evonne 1992. u St. Paulu (lijevo). Sin Paul ima svoj sastav i svira po gazama, a kći Evonne diplomirala je povijest umjetnosti, no radi kao marketinški stručnjak (dolje)

S drugom suprugom, Anne, Amerikankom talijanskog podrijetla, koju odmila zove Ankica

'Radila sam u Borisovoj tvrtki za vrlo malu plaću, vjerujući da ću napredovati kad se dokažem. No, od povišice nije bilo ništa pa sam dala otkaz', priča Anne

a naš odnos bio je isključivo profesionalan. Iskreno govoreći, imala sam malu plaću. Vjerovala sam da ću napredovati kad se dokažem u svojem odjelu, prodaji. Radila sam dan i noć, no od povišice nije bilo ništa, pa sam dala otkaz. Borisu nije bilo pravo što sam prešla u drugu tvrtku, prihvativši bolju ponudu. Ponovno smo se susreli tek 1993., kad sam se zatekla u St. Paulu. Pozvala sam ga na kavu, zanimajući se bih li mogla raditi svoj stari posao, ali ovaj put uz primjerenu plaću. Pristao je jer su mu trebali dobri prodavači i priznao kako je pogriješio što me pustio prije nekoliko godina - govori Anne Mikšić, dodavši da se i njezin brak raspao 1989.

Radeći zajedno, shvatili su da ih više ne veže samo posao. Unatoč obostranim iskrama, Anne se u vezu sa svojim šefom upuštala korak po korak, "pušući na hladno". Čak je, kako bi njihove osjećaje stavila na kušnju, zatražila premještaj iz St. Paula u rodni Pittsburg. Veza na daljinu nekako je funkcionirala. Oboje su imali vremena razmisliti što žele, a Boris Mikšić je 1995. povukao odlučujući potez: odvažio se na prosidbu.

- Organizirao je romantičnu večeru u privatnim odajama svojeg golfskog kluba u St. Paulu. Cijela prostorija bila je puna crvenih ruža, u kaminu je pucketala vatra, a osoblje kluba priuštilo nam je kraljevski tretman. Večera je imala šest sljedova, pa ni uz najbolju volju nisam mogla pojesti desert. Boris me nagovarao da kušani kolač, došli su svi konobari moleći me isto, a na kraju je stigao i kuhar, preklinjući me da pojedem desert. Vidjevši da nema druge, nevoljko sam posegnula za vilicom i u kolaču zagrebla po maloj, ukusno umotanoj kutiji. Shvativši da je

riječ o zaručničkom prstenu briznula sam u plač, a kompletno osoblje golfskog kluba odahnulo je s olakšanjem. Zamalo sam upropastila zaruke - priča Anne Mikšić.

Vjenčali su se poslije četiri godine. Nemaju djece, dodaje Anne Mikšić, potpredsjednica prodaje u suprugovoj tvrtki. To nije bio njihov izbor nego se tako dogodilo. - Nije jednostavno biti u braku i u istom poslu. Menije lakše ostaviti posao po strani kad sam kod kuće, dok moja supruga još uči kako se "isključiti". Kad se zaželimo mira i samoće, uputimo se brodom na Bahame ili plovimo duž obale Floride. To je sjajan lijek protiv stresa - kaže poduzetnik, dodajući da se njegova supruga ne ljuti kad je zove - Ankica. Ona se, pak, kad je s mužem u Zagrebu, njezinom najdražem malom europskom gradu naučila odazivati i na ostale pohrvaćene inačice svojeg imena: Ana, Anica, Ančica... Tako je, naime, zovu svekar i svekrva.

Obećani čekovi

Kad joj je suprug lani u rujnu rekao da želi postati političar, pričevala je da on prespava odluku.

- To se i dogodilo, odustao je - odaje gospoda Mikšić - no mjesec dana poslije ostavio mi je poruku da prvim zrakoplovom ide u Zagreb.

Nije joj baš bilo svejedno, nije htjela da joj politika otme muža, priznaje. S druge strane, nije ni pomislila da ga ne podrži u njegovim nastojanjima. Završila je sve poslove u tvrtki i pridružila mu se u Zagrebu uoči početka kampanje.

- Posao možemo voditi i sjahte, dok lovimo ribu na Bahamima - veli Anne Mikšić, pokazujući fotografiju

velikog zubaca što gaje ondje ulovila. - Pomoću satelitskog telefona, Interneta i faksa, sve to možemo i iz Hrvatske - kaže, izbjegavajući odgovor na pitanje kako bi organizirali život da joj suprug ude u politiku.

Boris Mikšić dodaje kako mu nije jasno zašto se svi čude što se htio vratiti u Hrvatsku. I njegova 29-godišnja kći Evonne, koja je u Americi diplomirala povijest umjetnosti, htjela je to isto. Nije uspjela pronaći posao, pa se vratila u Ameriku i radi kao marketinški stručnjak. Ukaže li joj se prilika u Hrvatskoj, možda će opet pokušati, priča poduzetnik. Njegov 26-godišnji sin Paul profesionalni je glazbenik. Svira glasovir, violinu i violu, ima svoj sastav i zarađuje za život svirajući na svadbama. I on je veoma vezan za Hrvatsku.

- Odgajio sam ih na američki način. Odmalena su zarađivali svoj džeparac, stoje u Americi pravilo i za djecu dobrostojećih roditelja. Ondje svi odmalena uče raditi, roditelji rijetko djeci pružaju sve na dlanu i to je dobro jer zarana nauče što znači probijati se kroz život. Još nisam postao djed, na žalost - kaže Boris Mikšić.

Iseljenicima je stari kraj nešto posebno. Može se ovdje živjeti ovako ili onako, no većina ipak sanja o povratku. Za mnoge Amerikance hrvatskog podrijetla nit poveznica s domovinom su gostovanja Ansambla folklornih pjesama i plesova Lado. Zato je Boris Mikšić tom ansamblu poslije njihovog lanjskog nastupa u Minneapolisu dao ček na 50.000 dolara. I obvezao se da će istu svotu dobivati svake godine.

- Već su stigla dva čeka, a stizat će i ubuduće. Uvijek držim svoja obećanja - veli poduzetnik.